

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО "ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"
ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

27 жовтня 2023 року

м. Мукачево

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 23 листопада 2023 р.)*

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології, ректорка Мукачівського державного університету (**голова**);

Моргун А. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, деканеса гуманітарного факультету Мукачівського державного університету;

Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету;

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету;

Мовчан К. М. – старша викладачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, директорка наукової бібліотеки Мукачівського державного університету;

Постельжук О. М. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій Відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія.

Тези доповідей представлені в авторській редакції.

Відповідальність за якість публікацій, достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори.

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Мукачєво, 27 жовтня 2023 р. – Мукачєво : Мукачівський державний університет, 2023. – 122 с.

Збірник містить тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика», які висвітлюють сучасні тенденції та стратегії розвитку бібліопсихології, бібліопедагогіки, бібліотерапії, бібліографістики в освіті; проблеми та перспективи застосування бібліопсихології, бібліопедагогіки, бібліотерапії, бібліографістики в бібліотечній справі, педагогіці, психології та освіті.

Видання призначене для науковців, викладачів, здобувачів освіти, бібліотекарів, педагогів, психологів та інших практичних фахівців.

БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ЛІКУВАННЯ КНИГОЮ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ БІБЛІОТЕК

Все частіше в практичній діяльності українських бібліотек застосовується бібліотерапія як один із методів психологічної підтримки та допомоги людям, які опинилися в критичних, депресивних ситуаціях. Адже бібліотерапія – це психологічна допомога, зняття душевного стресу і лікування людей, в основі якого лежить читання ними книжок певного змісту і тематики.

Бібліотерапія застосовується як психотерапевтичний метод впливу на людину з метою нормалізації або оптимізації її психічного стану за допомогою спеціально підбраної літератури («спрямоване читання»). Іншими словами, бібліотерапія – це метод лікування за допомогою книги, читання.

Бібліотерапія з'явилася багато років тому. Ще при вході до бібліотеки єгипетського фараона Рамзеса II висіла табличка: «Ліки для душі». Так у давні часи розуміли значення книги. Піфагор, видатний учений, математик і відомий цілитель, поряд з травами і музикою успішно використовував вірші для лікування низки захворювань. Пізніше у Європі початок лікування книгою поклали перші церковні бібліотеки, в яких зберігалися книги релігійного змісту, що приносили вірянам заспокоєння і надію [1].

На сьогодні, бібліотерапія, як допоміжний засіб лікування, розвинута у багатьох країнах світу.

Книги допомагають виховувати в нас особистість, дають відповіді на тисячі запитань, дарують матеріал для роздумів, пропонують інтелектуальний відпочинок. Завдяки книгам ми пізнаємо себе, мандруємо світом, вивчаємо історію предків, плануємо майбутнє. Читання книг збагачує словниковий запас; вчить мислити, аналізувати; покращує пам'ять; формує мовленнєву культуру; заспокоює і знижує рівень тривоги й стресу; покращує самооцінку і зменшує депресію; зміцнює сон; зменшує частоту серцевих скорочень і знімає напругу; допомагає у вирішенні складних питань. Книги і читання сприяють подоланню важких «душевних» моментів: нудьги, депресії, ностальгії, відчаю.

Потрібна книжка, прочитана в потрібний час, є найкращими ліками для поліпшення важкого морального стану та розуміння того, що ти не один у світі зі своїми проблемами. Адже книжка – це ніби людина, з якою ти розмовляєш, яка містить почуття, думки, емоції, сумніви і роздуми. Хороша книга підіймає настрій, дарує натхнення, заряджає позитивною енергією.

За допомогою книги можна досягнути потрібного терапевтичного впливу на хворих і профілактичного впливу на здорових, стимулювати у них позитивні й погасити негативні настрої. Терапевтичний ефект книги може ґрунтуватися, наприклад, на тому, що людина впізнає в художньому творі власну проблемну або травматичну ситуацію і йде шляхом, описаним у творі, для подолання схожої ситуації. Прихильники цього підходу стверджують, що чим більше ситуація і герой, зображені в книзі, схожі на ситуацію і особистість читача, тим сильніший ефект.

Саме тому, в умовах війни бібліотечні установи залишаються не тільки культурно-інформаційними, а й комунікативними центрами, які є не лише місцем для зустрічей, подій та розваг, а й для здійснення волонтерських функцій, сприяння благодійництву та реалізації реабілітаційних функцій. Бібліотечні працівники організують проведення психологічних консультацій, запрошуючи кваліфікованих фахівців, складають та поширюють бібліографічні рекомендаційні списки друкованих та електронних різножанрових джерел художньої літератури, організують різноманітні проекти, застосовуючи усі доступні методи бібліотерапії у поєднанні з арттерапією.

Як приклад застосування бібліотерапії в бібліотечній діяльності, можна назвати публічну бібліотеку ім. Лесі Українки м. Києва, яка посіла II місце у конкурсі «Бібліотека року 2023» та була відзначена Українською бібліотечною асоціацією [2] за проєкт «Бібліотерапія: твоя книга щастя», мета якого – за допомогою книги і читання сприяти подоланню важких «душевних» моментів: нудьги, депресії, ностальгії, відчаю і т. п. Проєкт став надзвичайно актуальним, адже його складовими стали: просвітницька та консультативна допомога психологів; рекомендація літератури з психології, що успішно застосовується в клінічних умовах; рекомендація художньої літератури, що має терапевтичний ефект при різних станах; співбесіди, під час яких проводиться корекція розуміння читачем-пацієнтом змісту книги з акцентом на найважливіше, здатне переламати ситуацію, в якій опинився хворий [3].

Окрім того, варто відмітити і такі проєкти цієї бібліотеки, як: «Видима бібліотека», «Я Є!», «Я жінка». Зокрема, перший – пілотний проєкт, який було реалізовано у співпраці з Управлінням забезпечення діяльності у центральному регіоні Департаменту з питань виконання кримінальних покарань, спрямовано на осіб, які перебувають в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах. У рамках проєкту бібліотечні працівники під час онлайн зустрічей з ув'язненими презентували корисні онлайн сервіси, висвітлювали теми з медіаграмотності, проводили тренінг з мистецтва публічного виступу, а також поетичний слем серед ув'язнених, які займаються поетичною творчістю.

Нещодавно започаткований проєкт «Я Є!» в публічній бібліотеці ім. Лесі Українки – це психологічна робота, перш за все, спрямована на покращення відчуття контролю життя та самоєфективності працівниками бібліотеки в час травматичного воєнного сьогодення. Основна форма роботи – тренінгова та індивідуальна. Тренінги проводяться в малих закритих групах за визначеним планом, носять стабілізаційну, навчаючу та підтримуючу мету. Індивідуальні зустрічі з психологом відбуваються за запитом.

Цікавим є новий проєкт цієї бібліотеки («Я жінка»), який орієнтований суто на жіночу аудиторію. У ході проєкту заплановані тренінгові зустрічі в живому форматі, міні-презентації, бесіди, ресурсні практики з використанням творчих матеріалів, дискусії тощо. Варто відмітити, що реалізація цього проєкту передбачає застосування таких основних напрямів роботи, як: креативна арттерапія, бібліотерапія, образотерапія, фелттерапія (терапія вовною), тілесно-орієнтована терапія, робота з метафоричними асоціативними картами, пластичними матеріалами (пластилін, глина, вошина) тощо [3].

Звичайно, можна наводити і інші приклади бібліотек в Україні, що реалізують різні проєкти, які змінюють життя людей і навіть цілих громад.

Отже, роль бібліотерапії (книголікування), особливо під час війни, зростає і це доводить практика роботи українських бібліотечних установ.

Книги, читання, спілкування – весь арсенал людського досвіду, накопичений тисячоліттями та акумульований у бібліотеках, є важливою складовою культурної реанімації суспільства, а дослідження потенціалу бібліотерапії, бібліотерапевтичних методів та використання їх в практичній діяльності бібліотек є актуальним напрямом [4].

Список використаних джерел

1. Читання книг – запорука здоров'я. URL : <http://gorodnia-internat.edukit.cn.ua/Files/downloads/ЧИТАННЯ%20КНИГ%20цікава%20інформац.pdf>
2. Українська бібліотечна асоціація : вебсайт. URL : <https://ula.org.ua>
3. Публічна бібліотека імені Лесі Українки : вебсайт. URL: <https://lukl.kyiv.ua/>
4. Сердюк С., Герасимова С. Бібліотеки України під час війни: адаптація до нових реалій та визначення пріоритетів. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. № 3 (29). 2022. С. 9–14

УДК 027.625(477.81)+316.6

ВОВК Ю. М.

КЗ «Рівненська обласна бібліотека для молоді» Рівненської обласної ради, м. Рівне

ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ЗАНЯТТЯХ СТУДІЇ “HAPPY ENGLISH WITH LUCKY AND CUPCAKE”

Психологічний бар'єр – психічний стан, що проявляється як неадекватна пасивність, яка перешкоджає виконанню тих чи інших дій. Емоційний механізм бар'єрів психологічних полягає в посиленні негативних переживань і установок, асоційованих із завданням, – сорому, почуття провини, страху, тривоги, низької самооцінки. У соціальній поведінці психологічні бар'єри представлені бар'єрами комунікативними (бар'єрами спілкування), що виявляються у відсутності емпатій, у жорсткості міжособистісних соціальних установок та ін., а також бар'єрами смисловими – взаємним нерозумінням між людьми – наслідок того, що те саме явище має для них різний зміст [1, с. 37].

Почуття невпевненості, безсилля, безпорадності, що виникають від неможливості реалізувати бажане, можуть обернутися прагненням до руйнування. Це ж почуття реалізується і в навчальній діяльності, зокрема, при вивченні іноземної мови.

З метою подолання психологічних бар'єрів у вивченні англійської мови серед молодших школярів, у стінах Рівненської обласної бібліотеки для молоді створено креативну студію з вивчення англійської мови “Happy English with Lucky and Cupcake”. Цільова аудиторія – учні 1-5 класів, заняття відбуваються щовівторка о 15:00, тривалість яких – 1 година. Викладач – я (Юлія Вовк), дипломований вчитель англійської мови та зарубіжної літератури. Мої помічники – африканські равлики-ахатини – найбільші наземні равлики у світі,

ЗМІСТ

Абельчакова Н. І. ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ В ПРОЦЕСІ БІБЛІОТЕЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	5
Березюк І. В. «ЖИВИ УКРАЇНСЬКОЮ» ЯК НАВЧАЛЬНО-ЛІТЕРАТУРНА ПЛАТФОРМА БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ	7
Білак О. Я., Прокопович Л. С. КНИЖКОВА ВИСТАВКА – ВІЗИТНА КАРТКА БІБЛІОТЕКИ	9
Веремчук О. В., Бузаші М. БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ЛІКУВАННЯ КНИГОЮ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ БІБЛІОТЕК	11
Вовк Ю. М. ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ЗАНЯТТЯХ СТУДІЇ “HAPPY ENGLISH WITH LUCKY AND CURSAKE”	13
Войцеховська М. В. КРАСЗНАВЧИЙ КВЕСТ В TELEGRAM ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА МАСОВОЇ РОБОТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДІ	15
Гарапко В. І., Смужаниця Д. І. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ	17
Гасуляк С. Р., Веремчук О. В. КНИГА ТА ЇЇ РОЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	18
Головчук О. В. МАГІЧНИЙ ВПЛИВ КНИГИ І СЛОВА НА ДУШУ – МІСІЯ БІБЛІОПСИХОЛОГА	20
Гольча А. М., Головчук О. В. КНИГА ЯК ОСЕРЕДОК ЗНАХОДЖЕННЯ ІСТИНИ І СУТІ ЖИТТЯ	23
Гоч К. Г., Крет О. В. ПРОМОЦІЯ КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА КРАЮ НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТІВ РІВНЕНСЬКОЇ ОУНБ	24
Гусак О.-Е., Мовчан К. М. РОЛЬ ДОКУМЕНТНИХ РЕСУРСІВ У ФОРМУВАННІ ДОКУМЕНТНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В БІБЛІОТЕКАХ	27
Даниленко М. П. БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД У РОБОТІ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	28
Добоні А. А., Лалак Н. В. ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	30
Заблоцька В. В. ВИКЛИКИ ЧАСУ: БІБЛІОТЕКА ТА ВОЛОНТЕРСТВО	32

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>